

TUUSULANJÄRVEN KUNNOSTUSTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika:	Perjantai 14.9.2018 klo 9.00–10.45	
Paikka:	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä Kirkkotie 49, Tuusula	
Osallistujat:	Petri Juhola (pj.) Kaarina Laine Pekka Kylänpää Pertti Seuna Juha Helenius Pertti Paakkinen Anu Oksanen Kari Korhonen Jaana Hietala (siht.)	Tuusulan kunta Järvenpään kaupunki Tuomalan kalastuskunta Tuusulanjärven vesiensuojeluyhdistys ProAgria Etelä-Suomi Pro Tuusulanjärvi -liike Vantaanjoen ja Helsingin seudun vsy KUVES KUVES
Poissa:	Hannu Kantola Esa Lehtinen Anu Tyni	Tuusulan kunta Uudenmaan ELY-keskus Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

**1.
KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS**

Päätös: Jaettu asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

**2.
EDELISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA**

Päätös: Kunnostustyöryhmän pöytäkirja 2/2018 hyväksyttiin.

**3.
TUUSULANJÄRVEN VEDENLAATU KESÄLLÄ 2018**

Kesä oli ennätysellisen lämmin ja pintaveden lämpötila nousi 26 °C:een heinäkuun lopulla. Samaan aikaan pohjanläheinen lämpötila kohosi 20 °C:een. Vesi kerrostui hapetuksesta huolimatta ja pohjanläheinen happipitoisuus laski nopeasti koska happitäydennystä ei tullut pintavedestä alusveteen. Sedimentin kaasunmuodostus lisääntyi hapen loppuessa (Liite 1).

Syksyn 2017 runsaiden sateiden tuoma ravinnekuormitus lisäsi leväkukintojen riskiä ja jo toukokuussa alkanut lämmin kesä nopeutti levien kasvua. Sinilevää havaittiin runsaasti jo kesäkuun viimeisellä viikolla (klorofylli 99 µg/l). Heinäkuussa sinilevää oli vähemmän (klorofylli 36 µg/l) ja elokuun puolivälissä levämäärä kasvoi uudelleen (klorofylli 79 µg/l). Järvien luokittelussa käytettävä kesä - elokuun klorofyllin keskiarvo on 58 µg/l. Kolmen vuoden liukuva keskiarvo (42 µg/l) ylitti selvästi tavoitearvon 25 µg/l, mutta

oli vielä välttävällä tasolla (V/HU raja-arvo 60) (Liite 1). Kesän 2017 tilanne oli huonoin kunnostuksen aloittamisen jälkeen, mutta klorofyllipitoisuus on ollut nousussa vuodesta 2015 lähtien. 2000-luvulla on ollut useita vuosia, jolloin ravinnekuormitus on ollut keskimääräistä suurempaa – tämä saattaa näkyä viiveellä levämäärän lisääntymisenä.

Tuusulanjärven ravinnepitoisuudet ovat välttävällä/tyydyttävällä tasolla. Pintaveden kokonaisfosforipitoisuuden kesän keskiarvo on 95 µg/l (vaihteluväli 80 - 110 µg/l), joka kuvastaa välttävää luokkaa. Pitoisuus oli korkeampi kuin vuosien 1999 - 2018 keskiarvo (82 µg/l) (Liite 1). Typpipitoisuuden kesän keskiarvo oli 1000 µg/l (vaihteluväli 580 - 1200 µg/l).

Päätös: Kunnostustyöryhmä merkitsi tiedoksi Tuusulanjärven aiempia vuosia huonomman vedenlaadun kesällä 2018.

4. TOIMENPITEET JA NIIDEN KUSTANNUKSET TAMMI - ELOKUUSSA 2018

Hankkeen kustannukset elokuun loppuun mennessä ovat yhteensä 80 000 € (Liite 2). Toimenpiteet jakautuvat eri kohteisiin seuraavasti:

Hajakuormituksen vähentäminen (22 700 €)

- Osuus VILKKU/VILKKUPlus-hankkeesta 1 900 €
 - hanke alkoi 1.5.
 - fosforikuormituslaskenta (Liite 3)
- Toinen kosteikon pohjapato poistettiin Mäyränojan tulvimisen vähentämiseksi (1 400 €)
- Kosteikkojen hoito ja seuranta 15 300 €
 - Vedenlaadun seuranta, Rantamo-Seitteli, Klenkko ja Räikilänoja
- Kuormitus- ja virtaamamittaus 2 600 €

Ravintoketjukurinnoitus (10 000 €)

- Tuusulanjoen ja Vuohikkaanojan mätikoe (ei vielä laskutettu, 9 000 €). Raportti liitteenä 4.
- Ankeriaita istutettiin Tuusulanjärveen (3000 kpl) ja Rusutjärveen (2000 kpl) 21.8.2018 (5 600 €)
- Ulapan kalamäärän arviointi kaikuluotauksella ja trololauksella toteutettiin 28.8. (4 400 €).

Sedimentin kunnostus (8 000 €)

- Kesäkuussa käynnistettiin kaksi hapetinta kesäkuun alussa ja happitilanteen huonontuessa loput kaksi. Hapetuksesta huolimatta happi loppui keskikesällä 3 - 5 metrin syvyydessä. Carunan sähkömittari rikkoontui elokuun alussa ja se saatiin korjattua 27.8. Hapettimien käyttö- ja huoltokulut olivat yhteensä 4 000 €.

- Järven syvänealueella seurattiin lämpötilaa ja happipitoisuutta Luoteen automaattisella YSI-mittarilla. Järvellä on seurattu sedimentin kaasunmuodostusta ja happipitoisuutta hankkeen toimesta. Kesä- ja elokuun seurannan kustannukset olivat yhteensä 4 000 €.

Päätös: Kunnostustyöryhmä merkitsi tiedoksi hankkeen toteutuksen ja kustannukset tammi- elokuussa 2018.

5. HANKKEEN TOIMENPITEET SYYS - JOULUKUUSSA 2018

Hajakuormituksen vähentäminen (19 200 €)

- Kosteikkojen hoito ja seuranta
 - Penkereiden niitot
 - Vedenlaadun seuranta: Rantamo-Seitteli, Klenkko ja Räikilänoja
 - Räikilänojan padon korjaus
- Kuormitusseuranta
 - Vesinäytteet ja virtaamamittaukset
- Loutinoja kuntoon -kärkihanke (Liite 5)
 - Alkoi 1.8.
 - Ravinteet ja haitta-aineet
 - Valuma-alue tarkastelu
 - Hulevesien käsittelyn mallikohde
- VILKKU Plus -hanke
 - Pellonpiennartilaisuuksia
 - Tilaisuus kuluttajille
- Samassa vedessä -hanke
 - Kalaston poistokokeiluja Seittelissä
 - Kaoliinikäsittely

Ravintoketjukurinostus (47 000 €)

- Hoitokalastus aloitetaan lokakuussa. Saalistavoite on n. 40 tonnia. Kalastuksen hoitaa Jomiset Oy, jonka kanssa sopimus on voimassa 2018 - 2020. Jomiset hoitaa myös saalisseurannan.

Sedimentin kunnostus (11 000 €)

- Järven syvänealueen lämpötilan ja happipitoisuuden seuranta jatketaan syyskuun loppuun.

Päätös: Kunnostustyöryhmä merkitsi tiedoksi hankkeen toimenpiteet syys-joulukuussa.

6. HANKKEEN RAHOITUKSEN SEURANTA

Kuntien vuoden 2018 rahoitusosuus on yhteensä 190 000 € ja vuodelta 2016 siirtyi ennakkona 31 000 €. ELY-keskuksen avustus

vuodelta 2017 on 11 000, joka on lisätty käytettävissä olevaan rahoitukseen. Elokuun loppuun mennessä on käytetty 80 000 €. Loppuvuoden kuluksi tulee arviolta 108 000 € ja koko vuoden kuluiksi yhteensä 188 000 € (liite 2). Kunnilta on laskutettu helmikuussa yhteensä 150 000 €. Loppuosa (2x15 000 €) laskutetaan tarvittaessa marraskuussa.

Päätös: Kunnostustyöryhmä merkitsi tiedoksi hankkeen toteutuneet kustannukset ja arvion koko vuoden kustannuksista.

7.

KUVESIN VESISTÖASIOIDEN HALLINNOINTI

Tuusulanjärven ohjausryhmän kokouksessa 25.1.2018 päätettiin perustaa työryhmä selvittämään KUVESin vesistöasioiden toteutusta ja hallinnointia. Työryhmään kuuluu Petri Juhola Tuusulan kunnasta, Kaarina Laine Järvenpään kaupungista sekä Jaana Hietala ja Kari Korhonen KUVESista. Myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen johtaja Risto Mansikkamäki osallistui työskentelyyn. Työryhmä ehdottaa Tuusulanjärven kunnostuksen hallinnoinnin siirtämistä Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen.

KUVES on pyytänyt lausunnot ehdotuksesta jäsenyhteisöiltään ja Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnalta (Liite 6), jotka kaikki ovat hyväksyneet järjestelyn. Ympäristölautakunnan lausunto, jossa kuvataan järjestelyn yksityiskohdat on liitteenä 7.

Keskustelu: Todettiin, että koko valuma-alueen kattavaa suunnittelua pitää korostaa entistä enemmän ja hankkeen pitkän tähtäimen toimenpidesuunnittelu olisi saatava käyntiin. Tämän varmistamiseksi hankeryhmään olisi saatava myös kaavoittajien edustajat mukaan niihin asiakäsittelyihin, joissa maankäytön suunnitteluun liittyvää toimenpiteiden tarkastelua tehdään.

Keskusteltiin myös maisema- ja vesilupien hakukäytännöistä jatkossa. Hanke voi olla mukana valmistelussa, mutta hakija ja valvoja (ympäristökeskus) eivät voi olla samassa organisaatiossa.

Päätös: Kunnostustyöryhmä esittää ehdotuksen mukaista järjestelyä ohjausryhmälle hyväksyttäväksi.

8.

HANKKEEN TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2019

Hankkeen taloussuunnitelma vuosille 2018 - 2022 päivitettiin ja hyväksyttiin syksyllä 2017 liikelaitoskuntayhtymän talousarvioesityksen mukaiseksi. Kuntien vuosittainen rahoitusosuus on yhteensä 180 000 €/v. Valtion osuudeksi on arvioitu 20 000 €. Kustannusten laskutus muuttuu kuukausittain tapahtuvaksi hankkeen siirtyessä ympäristökeskukseen.

Hoitotoimet jatkuvat työryhmän kokouksessa 1/2018 hyväksytyin toimintasuunnitelman mukaan. Tutkimusten, suunnittelun, ja kunnostustöiden toteuttamisen sekä seurannan kustannukset ovat:

Summat, 1000 euroa

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
Valuma-alueen vesiensuojelutoimenpiteet	45	45	45	45	45
Ravintoketjukunnostus	50	50	50	50	50
Rantojen kunnostus	16	16	16	16	16
Hapetus	19	19	19	19	19
Yhteiset	60	60	60	60	60
Yleiskulut	10	10	10	10	10
Yhteensä	200	200	200	200	200

Kustannuksissa on mukana Uudenmaan ELY-keskuksen arvioituna avustusosuutena 20 000 €/v (2018 - 2022).

Päätös: Kunnostustyöryhmä esittää taloussuunnitelman mukaista hanke- rahoitusta ohjausryhmälle hyväksyttäväksi.

9. MUUT ASIAT

Kylänpää kertoi, että jatkossa osakaskuntia edustaa Martti Vaittinen Pajalan osakaskunnasta.

10. SEURAAVA KOKOUS

Päätös: Työryhmän kokoonpanosta ja kokousajoista sovitaan myöhemmin, kun hankkeen hallinnointi on siirtynyt Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen. Laaja-alainen asiantuntemus nähtiin yhä tarpeellisena.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Jaana Hietala
sihteeri